
ABD - RUSYA KAVGASI ORTA ASYA'NIN KADERİNİ ETKİLER Mİ?

-

10.10.2016

Star, 10 Ekim 2016 (Sevil Nuriyeva)

Önce bir soruya cevap vermemiz şarttır. Bu coğrafyaya ilgimiz halen zinde mi?

Bu soruya cevap olumlu ise, o zaman bakış açımızı ve adımlarımızı ona göre dizayn etmeliyiz. Yok, eğer cevap olumsuzsa, bunu da açıktan dile getirmemiz lazım. Çünkü boş umut, gelecekte umut olma ihtimali olan her şeyi ortadan kaldırır.

Rusyanın, Orta Asyadaki etkisini herkes bilmekte! Bunun en önemli göstergesi, ortak konuşulan dil yani Rus dilidir. Acı mı? Acı elbette. Lakin hayallere değil, gerçeğe dayanan bilgilerle adım atılırsa, geriye dönüşü mümkün olur.

Orta Asya Türklüğünü analiz ederken, hepsini bir masada toplamak da doğru değil. Her ne kadar aynı coğrafyada birlikte yaşamış olsalar da; Kırgızları, Özbekleri, Kazakları ve Türkmenleri aynı dil ve verilerle analiz etmemiz yanlıştır.

Kırgızlar; onlara yönelik yüksekten konuşulmayı sevmez. Nitekim FETÖ kapsamında, oraya yönelik kullanılan dil, Kırgızistandan hiç te hoş olmayan bir üslupla geri döndü. FETÖ orada güçlü mü? Evet güçlü. İş öyle bir noktaya varmış ki, neredeyse her kurumda, FETÖ bağlantılı okullardan mezun kişiler görev başında. Peki, bu durum bizi oradan soğutmaları mı?

Asla ve katâ!

Özbekistan farklı bir siyasi alt yapı. En köklü ve tarihi içeriği en zengini olanı. Orta Asyanın neredeyse en kadim devlet geleneği. Siyasi ve dini açıdan en önemli kilit nokta. Oralarda durum nasıl? Vahim! Çünkü eski başkanın döneminde açılan ara, bir türlü kapatılamadı.

Yeni dönem, Özbekistanla yeni ilişki babında iyi hamleler için avantajlı gözükmekte.

Kazakistan; Nazarbayevin deneyimiyle şimdilik iyi gidiyor. Türk dünyasının önemli lideri Nazarbayev, Türkiyeyi çok sever. Türkiyesiz; lokum gibi yenileceklerini idrak eden, zeki bir lider. Lakin zekâsı, herkesle dengeli gitmeyi seçmiş. Ve en doğrusunu yapmış. Rusya her fırsatta dışını Kazakistana batırmaya hevesli. Hatta şunu söyleyelim, eğer başı ABD ile bu denli dertte olmasaydı, Kazakistana yönelik operasyonlarına şahitlik edecektik. Bu niyet ortadan kaldırılmış değildir. Sadece rafa kaldırılmış bir durumdur. Bu da böyle bilinsin! Bilinsin ki; aradaki zamanı iyice kullanmak gibi zekâ oyunumuzu devreye sokalım. Kazakistan da FETÖ bayağı ciddi güce sahip. Lakin Nazarbayev ile bu işi çözmemiz mümkün gözüküyor. Ama olayın ABD bağlantısını da unutmamak lazım! Rusyaya denge oluşturmak için, ABDye sıcak görüntü veren bu koca çınar, FETÖ konusuyla ilgili oradan gelen bazı isteklere hayır dememek gibi bir durumun da olma ihtimalini, gözardı edemeyiz!

Türkmenistanla ilişkiler fena değil. Lakin mesele sadece doğalgaz ve ekonomik emtia ile dizayn edilirse ve nevruzdan nevrufa kültürel bağlantılar kurulursa, belki bu gün iyi ilişki dediğimiz durum, ileride pek fazla işe yaramaz vakaya dönüşür.

Bu ülkelerdeki demokratik ortamın aşağı yukarı ne olduğunu herkes bilmekte. Kırgızistan, bu anlamda daha ileride gözüküyor. Kazakistan, bu anlamda bir şeyler yapmaya gayret ediyor, lakin sistem dışına çıkmaya cesaret edemedikleri için bayağı sıkıntının olduğunu söyleyebiliriz. Lakin Özbekistan ve Türkmenistan biraz, hatta daha da biraz farklı...

Bu ülkelerdeki içeriğe yönelik reformları da yakinen takip etmek lazım. Orta Asya ülkeleri, özgürlükler konusunda reformlara gitmezse, bu Batının ileride yapmak istediklerine zemin oluşturur. Çünkü Hillary Clinton iş başına gelirse, muhtemel kıpırdamaların, Orta Asyada da ortaya çıkacağı ihtimali çok yüksek! Rusyanın uzun zamandır, Orta Asyaya odaklanmasının altında yatan bu tehdittir. Hem ABD, hem Rusyanın aynı anda buralara odaklanması ise coğrafya için tehdittir. Ve elbette bu coğrafyada, bu iki aktör dışında, İran ve Suudi Arabistanın varlığını da ayrıca analiz etmemiz lazım...

Kaynak/Source: